GAZETA LWOWSKA.

We Srodę | Nro. 146. | 19. Grudnia 1827.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— *Ze Lwowa.* —

C. K. Rząd krajowy ogłosił następujący

O k ó l n i k:

Że przy zastósowaniu istniącego między Niemieckiemi Państwami prawa wolnego wyprowadzenia majątku, dzień rzeczywistego wyprowadzenia stanowczym będzie.

Gdy według treści §. 4. najwyższego Patentu z d. 2. Marca 1820 dzień 1. Lipca jako termin przyjęto, od którego prawo wolnego wynoszenia majątku z Niemieckich Państw związkowych wzajemnie zachowane być powinno, przeto z powodu wydarzonych wielokrotnych przypadków zaszła kwestyja: czyli termin ten z d. 1. Lipca 1817 za dzień spadku, lub też za dzień wyprowadzenia majątku exportować się mającego służyć ma?

W skutek najwyższéj uchwały z d. 8. Maja r. b. uczyniono wniosek o tę kwestyją na Sejmie Związkowym, a Zgromadzenie Związkowe według zawiadomienia od c. k. nadwornéj i Stanu Kancelaryi z d. 9. Września r. b., na posiedzeniu z d. 2. Sierpnia r. b. jednomyślnie postanowiło: »że przy ułożeniu postanowienia z d. 23. Czerwca 1817 zamiar Związku Niemieckiego ten był, iż przy zastósowaniu istniącego między związkowemi Państwami Niemieckiemi prawa wolnego wynoszenia majątków, dzień rzeczywistego wyprowadzenia majątku rozstrzygać ma.«

Które objaśnienie Uchwały Związkowéj z d. 23. Czerwca 1817 dodatkowo do najwyższego Patentu z d. 2. Marca 1820 w następności dekretu wysokiéj Kancelaryi nadwornéj d. 12. Paźdz. r. b. do liczby 26,511 zapadłego, do powszechnéj podaje się wiadomości.

We Lwowie d. 1. Listopada 1827.

(Następują podpisy.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Brazylija.

Diario Fluminense z d. 2. Października donosi: »Cesarz Jmć chcąc ulżyć wydatkom wojennym, przeznaczył na takowe miesięczny dochód swojéj listy cywilnéj. Nadto rozkazał, iżby w ciągu całéj wojny wcielano do skarbu publicznego połowę jego listy cywilnéj pod tytułem pożyczki bez procentów. Imiona wszystkich tych którzyby za tym przykładem pójść chcieli, powinny być zebrane i publicznie ogłoszone. W d. 25. Września zawinęła do Rio fregata Paula z jeńcami, należącymi do osady okrętu Buenos-Ayreskiego, Rapide, który został przez tę fregatę na Rio Grande zabrany. Tegoż samego dnia zawinęła także do téj przystani Angielska fregata Forte z 14 jeńcami z okrętu rozbójniczego, który zabrała. — *Diario* z d. 29. Września ogłasza traktat zawarty między Angliją a Brazyliją względem handlu niewolnikami. (*G. W.*)

Hiszpanija.

Gazeta Francyi donosi z Barcelony pod d. 18. Listopada: »Biskup z Vich ma być przeniesiony na znaczniejsze Biskupstwo, mianowicie w Maladze. — Jenerał Romagosa nie otrzymał już swojéj posady jako Gubernator w Mataro. Miasteczka Terrasa, Sorrent i inne, które w ostatnich czasach dawały odpór *Agraviadosom*, uzyskały prawa miast. Vich i Manresa takowe utraciły. Miejsce Hr. Espanna jako Jeneralnego Kapitana poruczono Jenerałowi Longa, Jeneralnemu Kapitanowi Walencyi. Jenerał Manso, został Gubernatorem Montjoui; Hr. Villemour, Jeneralnym Kapitanem Walencyi; Marszałek polny Cisneros, Gubernatorem citadelli. Hiszpanie zajęli wczoraj zamek Pio. (*G. W.*)

Wielka Brytanija i Irlandyja.

Gazeta nadworna Londyńska ogłosiła następujący list Infanta Dom Miguela do Xiężniczki Rejentki, datowany w Wiedniu d. 19. Paźdz.:

»Moja droga Siostro! Chociaż spodziewam się, że jesteś zawiadomioną o tém najwyższém postanowieniu, przez które Nasz wielce ukochany Brat i Król, mianował Mię Rejentem Królestwa, abym takowém zarządzał stósownie do Konstytucyi, jaką nadał Portogalii, jednakowoż muszę Ci oznajmić, iż odebrałem wyrok z d. 3. Lipca, mocą którego upoważniony jestem objąć Rejencyją Portugalii i krajów do niej należących.«

»Postanowiwszy utrzymać ustawy Królestwa i instytucyje przez Brata Mojego nadane, któreśmy zaprzysięgli, że zachowywać będziemy i każemy zachowywać, uważam za rzecz stósowną oświadczenie to jawnie złożyć, aby takowe Moja

wielce ukochana Siostra mogła publicznie ogłosić i oraz oznajmić Mój stały zamiar uttumienia stronnictw, któreby pod jakimbądź pozorem spokojność publiczną chciały zaburzać. Życzę sobie, aby wszystkie przeszłe błędy były zapomniane, i jedność nastąpiła po wstrząśnieniu, jakiego doznawał kraj sławny cnotami, rzetelnością i przychylnością do swoich Monarchów.«

»Ztąd powziąłem zamiar powrócić do Portugalii i proszę Cię, kochana Siostro, wydać rozkazy, aby jak najprędzéj posłano fregatę i bryg do Falmontu, gdzie wsiądę na te okręty i udam się do Lizbony.«

(podp.) »Infant Dom Miguel.«

Gazeta Francyi zawiera wiadomości z Londonu z d. 29. Listopada, które podług listów prywatnych z Lizbony donoszą, że P. W. A'Court zamyśla opuścić Portugaliją. P. Lamb ma go zastąpić. Dalej też same wiadomości namieniają, że wojska Angielskie opuszczą Portugaliją w Lutym. (*G. W.*)

Francyja.

Monitor zawiera kilka rozporządzeń królewskich. Jedno z tych tworzy podział kredytu 196 mil., który dozwoliła ustawa z d. 24. Czerwca 1827 na wydatki Ministerstwa wojny w ciągu roku 1828; drugie dzieli na sześć szczególnych oddziałów summę 57 mil., którą ustawa z d. 24. Czerwca 1827 na wydatki Ministerstwa marynarki na czas służby 1828 dozwoliła.

Kommissyja śledcza sądu appellacyjnego słuchała w d. 30. Listopada Jenerała Mongarde, który pod nieobecność Jenerała Coutard, Kommendanta 1szej dywizyi wojskowéj, dowodził wojskiem w d. 19. i 20. Listopada.

W d. 1. Grudnia udał się pierwszy Prezydent, P. Segnier, wraz z PP. Briere de Valigny i Titon w towarzystwie Jeneralnego Adwokata P. Jaubert, do szpitala *Hôtel Dieu*, gdzie słuchali zeznań osób ranionych podczas rozruchów d. 19. i 20. Listopada. (*G. W.*)

Multany i Wołoszczyzna.

Wyimek z listu pisanego z Bukaresztu pod d. d. 26. Listopada: W d. 23. t. m. rozeszła się tu wiadomość, iż Pasza Sylistryi odebrał przez Tatara list W. Wezyra, téj treści, że w teraźniejszéj chwili z żadnéj strony nie trzeba się obawiać napadu na kraje Otomańskie, ztąd Pasza unikać powinien wszystkiego, coby mogło dać powód do zażaleń na naruszenie traktatów, mianowicie przez najście kraju Wołoszczyzny; z tego powodu załogi w twierdzach naddunajskich powinny być w prawdzie w gotowości, lecz należycie na wodzy utrzymywane. Wiadomość ta, któréj różne pomyślne czyniono wykłady, bardzo uspokoiła tutejszych mieszkańców.«

W d. 10. t. m. odebrano tu przez gońca przybyłego w jednym dniu z Gałacu, wiadomość, że sztafeta z d. 20. Listopada, która we dwa dni z Odessy nadeszła do Tomarowa, zawiadomiła tamecznych Kapitanów okrętowych, iż w dniu owym po czterodniowéj żegludze zawinęło ze Stambułu do przystani Odeskiéj dziesięć okrętów, za któremi niebawem więcéj przybędzie. *Embargo* na okręty obce zostało w Stambule zniesione, i okręty stojące na Dunaju mogą także bez przeszkody płynąć.*)

Poczta Petersburska, co czternaście dni odchodząca i przychodząca, przybyła tu wczoraj w nocy i natychmiast została wyprawiona dalej do Stambułu, zkąd oprócz zwyczajnéj poczty z d. 10 t. m. do dnia dzisiejszego żaden tędy nie przejeżdżał goniec.

D. 23. t. m. zmarła dniem wprzódy jedyna córka panującego Xięcia, Dumnitza Maryja, została z wielką uroczystością w grobach familijnych pochowaną.

Poczta Wiedeńska z d. 15. b. m. przeznaczona do Stambułu, do téj chwili jeszcze nie przybyła, które to spóźnienie pochodzi z niepogody i wielkich śniegów, jakie tu spadły. (*D. A.*)

Wiadomości z Grecyi.

Podług doniesień ze Smyrny, c. k. eskadra na Wschodzie konwojowała w trzech ostatnich miesiącach: Sierpniu, Wrześniu i Październiku r. b. 499 kupieckich okrętów, mianowicie: 287 Austryjackich, 22 Angielskich, 7 Francuzkich, 2 Hollenderskie; 22 Jońskich, 4 Neapolitańskie, 1 Północno-Amerykański, 72 Rossyjskich, 76 Sardyńskich, 2 Hiszpańskie, 2 Szwedzkie i 2 Toskańskie.

Przemocą z rąk rozbójników odebrała 17, mianowicie: 13 Austryjackich, 2 Rossyjskie, 1 Szwedzki i 1 Sardyński. — Rozbojnicy morscy zrabowali w części, lub całkiem, jak dalece o tém z końcem Października w Smyrnie wiadomo było, 74 okrętów kupieckich wszelkich bander, mianowicie: 27 Austryjackich, 17 Angielskich, 3 Jońskie, 6 Francuzkich, 3 Szwedzkie, 6 Rossyjskich, 1 Neapolitański, 8 Sardyńskich, 1 Holen-

*) Wiadomość tę potwierdzają odebrane tu (w Wiedniu) listy z Odessy i najnowsze doniesienia ze Stambułu z d. 25. Listopada. Przy odejściu tego doniesienia, Posłowie Angielski, Rossyjski i Francuzki, znajdowali się ciągle w owéj Stolicy i miewali tak z c. k. Internuncyjuszem, jako też z Reis-Efendim częste narady. P.D.A.

derski, 2 Północno-Amerykańskie. Ładunek wszystkich tych okrętów kupieckich wynosił w ogóle 960,000 talerów, a cała strata wypada na 1 mil. 170,000 talerów hiszpańskich. Szesnaście z wspomnionych okrętów zabranych zostało przez mistyki, pramy, tratwy i inne mniejsze okręty, a 58 przez okręty rozbojnicze o 12 do 18 dział, mające 60 do 100 ludzi osady. (*G. W.*)

Wiadomości ze Smyrny.

Listy ze Smyrny z d. 14. i 19. Listopada donoszą co następuje:

„Smyrna d. 14. Listopada 1827."

»Spokojność publiczna w tém mieście od czasu, jakem do WPana ostatnią raza pisał, najmniéj nie została naruszoną. Środki ostrożności ze strony eskadr i władz Tureckich przedsięwzięte, ciągle trwają. Handel bardzo cierpi śród teraźniejszych okoliczności.«

Ze Scio mamy pewne doniesienia do dnia 10. t. m. W ogóle zawierają one następujące wiadomości o działaniach powstańców przeciwko téj wyspie:

»Dziesięć Greckich brygów, kilka mistyków i bark zbliżyły się w dniu 28. Października ku téj wyspie, aż do wsi Kalimathia. Pasza posłał Sekis-Emini (Adze wsi Mastyx) posiłki, dla odparcia wylądowania. Takowe atoli jeszcze tego samego wieczora uskuteczniono, i Turcy cofnęli się. Dnia 29. Października ruszyli Grecy przeciwko miastu. Okręty wysadziły blisko miasta pewną liczbę Greków, którzy Turków odparli do zamku. Miasto zostało osadzone i rozpoczęto rabunek.«

»W dniu 30. Października szukali mieszkańcy schronienia w domach Konzulów. Rabunek trwał wciąż. O godzinie 2 z południa ukazał się Cochrane w kanale wyspy Scio z fregatą Hellas i korwetą dawniéj Turkom zabraną. Zbliżywszy się do zamku, który do niego strzelał, odpowiedział dwoma wystrzałami, i zarzucił kotwicę w zatoce. Poczém zatknął na wielkim maszcie flagę Angielską, na przednim Francuzką, a na tylnym Rossyjską; na ostatku, jak zwyczajnie, na tylnym żaglu Grecką, zaś pod tą, Turecką, przyczém dał ognia 21 razy.«

»W dniu 31. Października dowiedzieli się mieszkańcy Scio, że wojsko Greckie, które wylądowało, liczy 2000 ludzi, między tymi 700 *Taktikos*, pod sprawą Pułkownika Fabvier. C. k. Austryjacki Vice-Konzulat, zagrożony od tego wojska, udał się do Pułkownika, żądając straży bezpieczeństwa, lecz nie odebrał żadnéj odpowiedzi. Zamieszanie w mieście i ogień zamkowy wciąż trwały.«

»Dnia 1. Listopada ponowił ces. król. Vice-Konzulat żądanie z dnia poprzedzającego. Kupy Greckie wpadłszy gwałtem, zrabowały Vice-Konzulat. Nikogo nie było ze Sciotów, któryby im powiedział, że ten dóm, który burzyli, jest ten sam, w którym podczas zdobycia na nowo téj wyspy przez Turków w r. 1822, kilkaset z nich znalazło obronę, i że c. k. Vice-Konzul jest tensam mąż, który z niebezpieczeństwem życia i poświęceniem większéj części swojego majątku dał onym tę opiekę. Po dopełnionym rabunku, nadeszły straże bezpieczeństwa, i Prymatowie Greccy oświadczyli na piśmie, że ich mocno boli ta nieprzyjemność, którą wojna uniewinnia.

Tymczasem Pułkownik Fabvier pogroził, że każe dóm Konzula Angielskiego szturmem wziąć, ponieważ z takowego do kilku jego żołnierzy dano ognia. Z tego powodu napisał do Konzula Francuzkiego na wyspie, P. Fleuret, w sposobie następującym:

„Scio d. 1. Listopada 1827."

»Ubolewam mocno, że WPan znowu przejęty jesteś obawą; wyznać muszę, iż jeżli doznawałem trudności utrzymać wojsko w poważaniu flag neutralnych, winien jest temu jeden z kolegów WPana.«

»Bezprzykładny występek popełniony został w dniu, w którym opanowałem miasto. Dwóch żołnierzy Greckich zostało ranionych od Turków, którzy się schronili do Konzula Angielskiego; wczoraj na nowo zabito dwóch, a jednego raniono.«

»Wojsko przez uszanowanie ku mnie wstrzymało się; atoli powstało z tego zaburzenie, które Konzulom wszystkich narodów zagraża; jeżli dnia dzisiejszego nie otrzymam satysfakcyi od Konzula Angielskiego, tedy każę na dóm jego uderzyć i wziąć go szturmem.«

»Racz WPan, Mości Panie, przesłać ten list swojemu koledze.«

»Mam zaszczyt, pozdrowić WPana z wielkiém upoważeniem.«

»(podp.) Pułkownik Fabvier.«

W dniu 2. Listopada poczęli Grecy sypać bateryją pod Psomo, i kilka razy dali ognia, z dział do zamku, który nawzajem wystrzałem z dział odpowiedział. Hellas i korweta rozwinęły wieczorem żagle, i opuściły kanał.

Dnia 3. Listopada rozłożyło się wojsko Greckie w domach miasta, zajęło takowe wyłącznie dla ciebie, dla czego dnia 4., 5. i 6. Listopada wszyscy mieszkańcy oddalili się na wsie. — W dniu 7. Listopada ukończyli Grecy bateryją.

Dnia 8. Listopada zatoczyli do takowéj 8 moździerzy i 4 działa, i rozpoczęli o godzinie 5téj wieczorem ogień, który znowu o wpół do 6tej ustał. Z zamku strzelano także; nadto między obudwoma stronami wszczął się ogień z ręcznéj broni. Dwa domy w zamku ogień zniszczył.

Od dnia 9. do 11. Listopada strzelali Grecy regularnie dwa razy na dzień do zamku, i Turcy na każdy wystrzał odpowiadali wystrzałem. Pasza kazał zatopić dwie galioty i dwa mistyki, które jego flotyllę stanowiły, a osady wziął do zamku.

Do dnia 11. zabrali Grecy 120 Tureckich jeńców, między tymi Sekis-Emini. Kambew Aga z 60 Albańczykami, który nie mógł się dostać do zamku, zamknął się w wieży pod Armolie, gdzie się broni. Wojsko Greckie jest niechętne, ponieważ słychać, że zamek opatrzony na długi czas w żywność i amunicyją, a nie ma podobieństwa wziąć takowy przemocą.

Donosiłem WPanu ostatnią razą, że Admirał de Regni miał się wyrazić, iż uderzenie na wyspę Scio przedsięwzięte zostało przeciwko woli Admirałów eskadr połączonych, że ón chciał takowemu zapobiedz, lecz przybył zapóźno. Francuzka korweta Pomona, pod dowództwem P. de Reverseau, opuściła w d. 8. t. m. tutejszą zatokę, jak słychać, dowódzca onéj ma zlecenie, oznajmić Pułkownikowi Fabvier, aby z wojskiem swojém opuścił Scio. Pomona udała się istotnie do Scio, zarzuciła kotwicę pośród okrętów greckich; atoli attakowanie zamku nie było przerwane. W dniu 11. t. m. wypłynął Admirał de Rigny, jak sam mówił, do Scio, atoli jeszcze dzisiejszego poranku był w Vurla.»

»Dzisiaj wypłynęła c. k. galiota ztąd do Scio, aby w razie potrzeby zabrać c. k. Vice-Konzula i małą liczbę c. k. poddanych na téj wyspie się znajdujących. Ośm brygów greckich krąży w kanale téj wyspy.«

»Na kilka godzin wprzódy zawinęła do tutejszéj zatoki rossyjska fregata Konstantyn, pod Kapitanem Chruzizów, wraz z fregatą angielską Kambrian.«

»Smyrna d. 19. Listopada 1827.«

Attak na Scio ciągle trwa. — Tutaj spokojność publiczna i porządek nie były naruszone.

Ostatnie wiadomości odebrane z Scio, donoszą do dnia 10. t. m. i zawierają co następuje:

P. Reverseau, komendant francuskiej korwety Pomona, która wraz z okrętami greckiemi blokującemi stała na kotwicy w zatoce S. Heleny, zwołał w d. 11. t. m. na rozmówienie się do Konzulatu francuzkiego Komisarzy wyprawy greckiéj, Scaramanga i Kalli (obadwa osiedli w Syra po zdobyciu wyspy Scio przez Turków w roku 1822, i sławni jako naczelnicy tamtejszéj kompanii monetę fałszujących i rozbójników), tudzież Pułkownika Fabvier. P. Reverseau zawiadomił ich, że Kontr Admirał de Rigny nie pochwala tego ich przedsięwzięcia.

W d. 12. wyszła Pomona pod żagle. Do zamku strzelano jak wprzód do d. 16go, dokąd nasze wiadomości sięgają. Złe powietrze zmusiło w d. 14. okręty greckie zarzucić kotwicę w Spalmadoren (małe wysepki w kanale wyspy Scio), i w Porto-Fino na wyspie Scio; z oddalenia tego okrętów, korzystały trzy tureckie barki i przepłynęły z Czesme do Scio. Każda z takowych miała 50 ludzi, którzy dostali się do zamku przez mury za pomocą drabin.

W d. 16. greckie okręty (10 brygów, 6 galiot i wiele mniéjszych okrętów) zajęły poczęści dawne swoje stanowisko pod S. Heleną, poczęści przed portem w Czesme. Tegoż samego dnia zawinął bryg wojenny angielski do Scio, a jeden z Oficerów tegoż wysiadł na ląd dla rozmówienia się ze swoim Konzulem. Ponieważ c. k. Konzul w Scio oświadczył, że pozostanie na swojém miejscu, przeto posłana pod jego rozkazy c. k. galiota Fenice wróciła znowu w dniu 16. do Smyrny.

Pasza Smyrny otrzymał w posiłku 1000 ludzi nieregularnego wojska ze środka kraju i zapewnia, że jeszcze nadéjdzie 5000 ludzi; dla zabezpieczenia przystani każe sypać bateryje.«

»Rossyjska fregata Konstantyn podług wyrażenia się swojego dowódzcy oczekiwać ma tu na depesze ze Stambułu dla Kontr Admirała Hr. Heyden. W d. 17. wysłał dowódzca dwóch Oficerów dla pozdrowienia Paszy.«

»Kontr Admirał de Rigny, który kilka dni bawił w Vurla, znajduje się tu znowu od d. 16. wieczorem. Dnia 18. zarzucił kotwicę okręt linijowy francuski le Trident w naszéj zatoce. Pomona zawinęła do Vurli w d. 13; równie stanęła tam tegoż dnia fregata francuska Magicienne, która w d. 26. Października opuściła morze pod Aleksandryją, do którego to dnia nie wiedziano tamże o wypadku pod Nawarynem.«

Niedawno pokazały się na morzu wschodniém: angielska fregata Izis w Nawarynie, a fregata francuska Westalka w Aleksandryi. Na teraz znajdują się na archipelagu tylko dwie rossyjskie fregaty i jedna korweta.« (*D. A.*)